

TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI
VE EŞİTLİK KURUMU

BİNGÖL M TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2022/46

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 31.08.2022 tarihli ve 2022/573 sayılı kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

KISALTMALAR	ii
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	2
2.1. KURUMUN FİZİKSEL KOŞULLARI.....	2
2.2. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER	3
2.3. KURUM PERSONELİ.....	4
3. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	5
3.1. YÖNETİM VE PERSONEL	5
3.2. FİZİKSEL KOŞULLAR.....	6
3.3. BESLENME- KANTİN	8
3.4. SAĞLIK.....	9
3.4.1. COVID-19 Pandemisine Yönelik Alınan Tedbirler	12
3.5. PSİKO-SOSYAL SERVİS HİZMETLERİ	12
3.6. EĞİTSEL, SOSYAL, KÜLTÜREL, MESLEKİ VE SPOR TİF FAALİYETLER.....	14
3.7. ŞİKÂYET PROSEDÜRLERİ	16
3.8. DIŞ DÜNYA İLE ETKİLEŞİM	17
4. TAVSİYELER	18
4.1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	18
4.2. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler.....	20
4.3. Bingöl Devlet Hastanesine Yönelik Tavsiyeler	21

KISALTMALAR

ARDEF	: Araştırma ve Değerlendirme Formu
BM	: Birleşmiş Milletler
CAT	: Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya K��c��lt��c�� Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme
CETAS	: Cezaevleri İlaç Takip Sistemi
CPT	: Avrupa İşkenceyi �nleme Komitesi
CTE	: Ceza ve Tevfikevleri Genel Müdürlüğü
COVID-19	: Yeni Korona Virüs Hastalığı
DEPAR	: Değerlendirme, Profil Araçları ve Rehabilitasyon Programlarının Geliştirilmesi Projesi
OPCAT	: Birleşmiş Milletler İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya K��c��lt��c�� Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
PCR	: Polimerse Chain Reaction (Polimeraz Zincir Reaksiyonu)
SEGBİS	: Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi
TİHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
U�M	: Ulusal �nleme Mekanizması
UNICEF	: Birleşmiş Milletler ocuklara Yardım Fonu
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi
YARDM	: Yapılandırılmış Ruhsal Değerlendirme ve Bireysel Müdahale Programı

1. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 6701 sayılı Kanun’la insan onurunu temel olarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14 Eylül 2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT)’ü imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından da bağlayıcılık kazanan OPCAT’in amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*¹
3. OPCAT’in 3’üncü maddesinde, taraf ülkelerde işkence ve kötü muamele ile mücadele amacıyla her türlü alıkonulma mekânlarını ziyaret etmeye yetkili bir ulusal önleme mekanizması (UÖM) kurulması düzenlenmiştir. Nitekim 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin (j) bendi uyarınca TİHEK, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek üzere UÖM olarak belirlenmiştir.
4. Kapalı ceza infaz kurumları, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’da *“iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesisler”* şeklinde tanımlanmıştır. Söz konusu tesisler, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldıkları alanlardan olduğundan 6701 sayılı Kanun’un 9/1-j hükmü uyarınca TİHEK, ceza infaz kurumlarına haberli veya habersiz ziyaret gerçekleştirme yetkisine sahiptir.
5. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda, 01.02.2022 tarihli ve 2022/77 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık Makamının 23.05.2022 tarihli ve 10358 sayılı olurlu istinaden, 26.05.2022-

¹ OPCAT, m. 2, m. 3 ve 4.

27.05.2022 tarihlerinde Bingöl M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna *habersiz* bir ziyaret düzenlenmiştir.

6. Ziyaret heyetinde ... yer almıştır.
7. Ziyaret, Kurum Müdürü ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. İdareden, Kurumda bulunan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlü kişilerin koşullara göre sınıflandırma listeleri, Kurumun günlük işleyişi ve Kurum personeli hakkında genel bilgiler alınmış, Kurumdan talep edilen bilgi ve belgelerin listesi İdareye verilmiştir. Ardından Heyet tarafından mahpusların kabul işlemlerinin yapıldığı kabul odası, revir, açık görüş alanı, kapalı görüş alanları, avukat görüşme odaları, kantin, müşahede odaları, kütüphane, bilgisayar sınıfı, derslikler, psiko-sosyal servis, manevi rehberlik birimi, aile görüş odaları, personel yemekhanesi, kamera odası, terzihane ve berber gezilmiştir.
8. Akabinde ziyaret heyeti ikiye ayrılmış ve farklı suç gruplarının barındırıldığı koşullar gezilerek toplu görüşmeler yapılmıştır. Mahpuslarla görüşmeler; COVID-19 önlemleri ve cezaevi izleme ziyaretlerindeki “*zarar vermeme ilkesi*” dikkate alınarak koşu havalandırma alanlarında toplu olarak gerçekleştirilmiştir. Sonrasında, Kurum doktoru ve psikoloğu ile özel görüşmeler gerçekleştirilmiş ve İdare ile geri bildirim toplantısı yapılmıştır. Ziyaret sonrasında hazırlanacak raporun Kurum İdaresi ve diğer ilgili makamlar ile paylaşılarak tavsiyelerin Kurumumuz tarafından takip edileceği ve takip ziyaretlerinin de yapılabileceği bilgisi verilmiş; ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.
9. TİHEK tarafından ziyaret sonrasında düzenlenen bu rapor, Bingöl M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna² gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.
10. TİHEK’in Ulusal Önleme Mekanizması kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek bir iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Bu çerçevede Kurum İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları memnuniyetle karşılanmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. KURUMUN FİZİKSEL KOŞULLARI

11. Bingöl M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Bingöl İli, Merkez İlçesi, Kaleönü Mahallesiinde yer almakta olup, şehir merkezine yaklaşık 12 km mesafede bulunmaktadır. Toplam 30.250 m² açık alan üzerine inşa edilmiştir. Kurumun inşası 1990 yılında tamamlanmıştır. Ceza İnfaz

² Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

Kurumu Ana Binası A blok ve B blok olmak üzere toplam 2 bloktan meydana gelmektedir. Her blokta üçer koridor yer almaktadır.

12. Mevcut binanın eski olması nedeniyle yeni bir ceza infaz kurumu inşası için uygun alan tespit işlemlerinin başladığı ve Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünce tespit edilen alanın tahsisi amacıyla Tarım ve Orman Bakanlığından talepte bulunduğu ifade edilmiştir.
13. Kurumda 27 adet 6 kişilik erkek koğuşu, 10 adet 8 kişilik erkek koğuşu, 4 adet 18 kişilik erkek koğuşu, 2 adet 6 kişilik kadın koğuşu ve 1 adet 6 kişilik çocuk koğuşu olmak üzere toplam 44 koğuş bulunmaktadır.
14. Her koğuş; bir adet ortak yaşam alanı (mutfak ve oturma alanı), tuvalet ve banyo, yatakhane ve bahçe/havalandırma şeklinde dört alandan oluşmaktadır. Koğuş alanları ise; 4 adet 98 m² (10 kişi kapasitenin üzerindeki odalar), 2 adet 38 m² (6 kişi kapasitenin altında odalar), 38 adet 48 m² (6 kişi kapasitenin üzerindeki odalar) şeklindedir.
15. Kurumun ısınması kalorifer sistemi ile sağlanmaktadır. Mahpuslar ısınma ile ilgili problem yaşamadıklarını belirtmişlerdir.
16. Kurumda; 1 kayıt kabul odası, 8 müşahade odası, 3 disiplin hücre odası, 1 süngerli oda (yumuşak oda), 1 açık görüş alanı, 14 kapalı görüş alanı, 2 avukat görüş odası, 1 SEGBİS odası, 2 aile görüş odası, revir, kantin, 2 derslik, 1 bilgisayar sınıfı, 1 kütüphane, psiko-sosyal servis, manevi rehberlik birimi, personel yemekhanesi, 1 terzihane ve 1 berber bulunmaktadır.
17. Kurumda iç güvenliği sağlayan 163 sabit kamera, jandarma bölük komutanlığı ile ortak kullanılan ve dış güvenliği sağlayan 1'i hareketli 8 kamera bulunmaktadır. Koğuş içlerindeki kameraların görüş alanı; mahremiyeti ihlal etmeyecek şekilde yatma alanı, tuvalet ve banyo dışında kalan koğuşun diğer bölümleridir. Ayrıca koğuşlara ait olan havalandırma bahçelerinde de kameralar mevcuttur.

2.2. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER

18. Kurumun toplam kapasitesi 332 kişidir. Artırılmış kapasite ise 443'dür. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda 194 hükümlü, 51 tutuklu olmak üzere toplam 245 mahpus³ bulunmaktadır. Bunların 8'i kadın, 1'i çocuk ve 3'ü yabancı mahpustur. Yabancı mahpuslar Suriye ve Afgan uyrukludur.
19. Kurumda engelli mahpus ve annesi yanında kalan çocuk bulunmamaktadır.

³ Raporda yer alan "mahpus" kelimesi, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlü kelimelerinin her üçünü de barındıran çatı bir kavram olarak kullanılmıştır.

20. Ziyaret tarihinde İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile tek kişilik odada ve yumuşak odada tutulan mahpus bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Kuruma yeni gelen ve COVID-19 PCR test sonucu belli olmadığı için alt müşahede odalarında kalan 2 mahpus bulunmaktadır.

2.3. KURUM PERSONELİ

21. Kurumda toplam 229 personel görev yapmakta olup, personelin unvan ve sayısına göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1: Kurum Personelinin Unvan ve Sayısı

UNVAN	SAYI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	2
İdare Memuru	2
Cezaevi Kâtibi	3
Bilgisayar İşletmeni	4
Psikolog	1
Sosyal Çalışmacı	1
Sağlık Memuru	4
Kurum Öğretmeni	2
Memur	2
İnfaz ve Koruma Baş Memuru	4
İnfaz ve Koruma Memuru	183
Sayman	1
Teknisyen	7
Aşçı	2
Hizmetli	1
Şoför	8
Kaloriferci	1
TOPLAM	229

22. Kurumda toplam 6 kadın infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır. Bunlardan üçünün daimi olarak Kurumda bulunmasını sağlamak üzere vardiyalar düzenlenmiştir. Ziyaret tarihinde Kurumda 8 kadın mahpus tutulduğu göz önünde bulundurulduğunda Kurumun kadın ve infaz koruma memuru sayısının yeterli olduğu anlaşılmaktadır.

23. Kurum personelinin eğitim durumları 1 ortaokul, 51 lise, 50 ön lisans, 124 lisans, 3 yüksek lisans mezunu şeklindedir.
24. Kurum personeli meslek içi eğitim olarak *mektup okuma, eğitim servisi, mahkûm kabul, ilk yardım ve yangın eğitimlerini* almıştır. Ayrıca Kurum personeli Cumhurbaşkanlığı Uzaktan Eğitim Kapısı aracılığıyla online (uzaktan) insan hakları eğitimi almıştır. Pandemi dönemi öncesinde Personel Eğitim Merkezlerince icra edilen eğitimler, pandemi döneminde online (uzaktan) gerçekleştirilmiştir.

3. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

3.1. YÖNETİM VE PERSONEL

25. Kurum İdaresi ve personelinin genelinin mahpuslara yönelik tutum ve davranışlarının olumlu olduğu değerlendirilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde de yönetim ve personelin tutumundan memnun olduğu belirtilmiştir.⁴
26. Kuruma alınan eşyaların kontrolüne yönelik ilgili mevzuat gereği ceza infaz kurumlarına girişi yasak olan eşyaların içeriye alınmasının engellenmesi amacıyla bina girişinde duyarlı kapı ve X-Ray cihazı bulunmaktadır. Kuruma gelen ziyaretçilerin duyarlı kapıdan geçirildikten sonra elle üst aramaları yapılmaktadır.
27. Mahpusların Kuruma ilk girişlerinde, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 34'üncü maddesine uygun olarak arandıkları belirtilmiş ve bu aramalarda kullanılmak üzere yeterli sayıda tek kullanımlık önlüğün bulunduğu görülmüştür.
28. Kurumdaki sayımlar Nöbetçi Müdür başkanlığında, sorumlu infaz ve koruma başmemuru, vardiya infaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurları tarafından sabah 08:00, akşam 20:00 saatlerindeki vardiya değişimleri sırasında yapılmaktadır.
29. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde, herhangi bir işkence veya kötü muamele teşkil edecek bir durum ile karşı karşıya kalındığına dair şikâyet alınmamıştır. Bu durum Heyetimizce memnuniyetle karşılanmıştır.

⁴ CPT Genel Rapor [CPT/Inf (2001) 16] “Cezaevi personeli ve mahkûmlar arasında yapıcı ve olumlu ilişkilerin oluşması, sadece kötü muamele riskini azaltmakla kalmayacak, aynı zamanda kontrol ve güvenliği de artıracaktır.”

3.2. FİZİKSEL KOŞULLAR

30. Kurumun idari kısımları ile ortak alanlarının genel temizliği, iş yurdu bünyesinde çalışan mahpuslar tarafından yapılmaktadır. Koşuş içlerinin temizliği ise mahpuslarca sağlanmaktadır.
31. İdare tarafından, Kurum güvenliğine tehdit oluşturmayacak ve mahpusların farklı amaçlarda kullanımına imkân vermeyecek ölçüde temizlik malzemesi mahpuslara temin edilmektedir. Ziyaret tarihinde Kurumun genel temizliğinin yeterli olduğu ve hijyen konusunda herhangi bir sorunun bulunmadığı tespit edilmiştir.
32. Kurumda 2 avukat görüş odası bulunmaktadır. Bu odalarda yeterli sayıda masa ve sandalye bulunduğu ve odalarda kamera sisteminin mevcut olmadığı görülmüştür. Avukat görüş odalarının kapılarının tam olarak kapanmaması sebebiyle içeride konuşulanların dışarıdan kolay bir şekilde duyulabildiği ve avukat görüş alanlarının görüşme gizliliğini sağlayacak ses yalıtımına sahip olmadığı tespit edilmiştir.
33. Kurumun açık görüş alanı, aynı zamanda mahpusların sosyal, kültürel, mesleki ve sportif faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla da kullanılmaktadır. İdare, açık görüş zamanlarında söz konusu alanın açık görüşe imkân sağlayacak hale getirildiğini ve açık görüş zamanları dışında ise masa tenisi, dama, film gösterimi gibi etkinliklerin de yine bu alanda gerçekleştirildiğini belirtmiştir.
34. Heyet tarafından gezilen kapalı görüş alanlarındaki telefon ahizelerinin çalışır durumda olduğu; fakat bu alanların temiz olmadığı, demir parmaklıklarla kaplı ve camekân miktarının az olduğu gözlemlenmiştir. Görüşülen mahpuslardan da kapalı görüş alanlarının temiz olmadığı ve camekân miktarının az olduğu, bunun yanı sıra oturma alanının genişliğinin de yetersiz olması sebebiyle özellikle ailesi kalabalık olan mahpusların kapalı görüşlerde birbirleri ile sağlıklı iletişim kurma noktasında zorluklar yaşadıkları şeklinde şikâyetler alınmıştır. Konu İdareye iletilmiş olup, İdare tarafından kapalı görüş alanlarının temizliği yaptırılarak bu alanların hijyen açısından uygun hale getirileceği hususu Heyetimizle paylaşılmıştır.
35. Kurumda 24 saat temiz suya erişim bulunmaktadır. Mahpusların içme suyu ihtiyacı şebeke suyu veya istenildiğinde kantinden temin edilen pet şişe sular ile sağlanmaktadır. Gerçekleştirilen görüşmelerde, mahpuslar musluktan akan suyun kireçli olması sebebiyle içilemediğini ve kantinden pet şişe su temin ederek içme suyu ihtiyaçlarını karşılamak zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Bu iddialarla ilgili olarak İdare tarafından cezaevi personelinin şebeke suyunu içebildiği ve içme suyu konusunda herhangi bir sorun

yaşanmadığı belirtilerek Bingöl Valiliği İl Sağlık Müdürlüğüne yaptırılan 31.01.2022 ve 16.03.2022 tarihli su numunesi analiz raporları Heyetimize sunulmuştur. İncelenen su analiz raporlarında, şebeke suyu analizlerinin 17.02.2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun olduğunun tespit edildiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla mahpusların temiz suya erişimi hususunda herhangi bir sorun bulunmamaktadır.

- 36.** Koğuşlara sıcak su, iş yurdu bünyesinde çalışan mahpuslar için her gün, diğer mahpuslar için de haftada 3 gün (Pazartesi, Çarşamba ve Cuma) 2 saat ile gece 02:00-03:00 arasında 15 dakika olarak verilmektedir. Sayıca fazla mahpusun kaldığı büyük koğuşlarda bulunan mahpuslardan; kalabalık oldukları için sıcak su süresinin yeterli olmaması nedeniyle duş sırasının kendilerine gelmediği ve gece verilen sıcak sudan da uyudukları için faydalanamadıkları şikâyetleri alınmıştır. İlaveten kadın mahpuslar tarafından sıcak suyun verildiği zaman aralığı dışında da sıcak su sağlanması talebi olmuş ve ilgili husus İdareye iletilmiştir. İdarece kadın mahpuslara ihtiyaç duydukları zaman aralığında da sıcak su sağlanacağı ifade edilmiştir.
- 37.** Diğer taraftan mahpuslar sıcak su verilen zamanlarda soğuk suyun tamamen gittiğini ve soğuk sudan hiç faydalanamadıklarını ifade etmişlerdir. Kurumun şebeke suyundan sorumlu teknisyeni ile yapılan görüşmede, su tesisatından kaynaklı olarak mahpusların belirttiği şekilde bir problemin mevcut olduğu ve ancak su tesisatının tamamen yenilenerek söz konusu problemin çözülebileceği bilgisi alınmıştır.
- 38.** Heyetimiz tarafından, müşahade odasında bulunan tuvaletlerin temiz olmadığı ve duş almaya imkân sağlayacak bir duş alanının bulunmadığı, bu odalarda yastık ve nevresim gibi örtünme eşyalarının da olmadığı, yalnızca bir battaniyenin bulunduğu gözlemlenmiştir. İdare ise yapılan geri bildirim toplantısında mevcut duruma ilişkin *“Mahpusların müşahade odalarında tutulması durumunda yastık, nevresim gibi ihtiyaçlarının karşılandığı ve mahpusların bu odalarda kaldıkları süre boyunca belirli aralıklarla kendi koğuşlarına götürülerek duş alma imkânlarının sağlandığı”* cevabını vermiştir.
- 39.** Süngerli odaya (yumuşak oda) alınanlara ilişkin kayıt defterinin tutulduğu görülmüş olup, Heyetimizce kayıt defteri incelendiğinde yumuşak odanın çok fazla kullanılmadığı, en son 04.09.2021 tarihinde bir mahpusun sakinleşmesi amacıyla yumuşak odaya alındığı ve sakinleştikten birkaç saat sonra tekrar koğuşuna götürüldüğü anlaşılmıştır.
- 40.** Yumuşak odada bir adet kamera bulunmakta olup, kamera kayıt odasında yapılan inceleme neticesinde, kameranın görüş açısının mahremiyete uygun olmadığı ve odada bulunan tuvaleti de kapsar vaziyette olduğu tespit edilmiştir. İdare, yumuşak odada bulunan kameranın

değiştirilerek mahremiyeti ihlal etmeyecek şekilde düzenleme yapılacağını belirtmiştir. Ayrıca ziyaret tarihi sonrasında, Bakanlıktan yumuşak oda düzenlemesine ilişkin ödenek talep edildiğini, tuvalet taşının yumuşak malzeme ile kaplanacağını ve akabinde kameranın görüş açısının da değiştirileceğini bildirmiştir.

41. Kendileriyle görüşülen bazı mahpuslar tarafından yataklarının kirli olduğu, yataklarında yatmaya elverişli olmayacak şekilde göçmeler olduğu; özellikle yeni gelen mahpuslara yastık verilmesi hususunda problemler yaşandığı hususu ifade edilmiştir. Heyetimiz, ilgili şikâyetler üzerine yatak ve yastık ihtiyacı olan mahpusların isimlerini İdareye iletmıştır. İdare tarafından depolarında 200 yatağın mevcut olduğu ve eski yatakların yenileriyle değiştirileceği, yastık sorununun ise en kısa süre içerisinde çözüleceği ifade edilmiştir. Ziyaret tarihi sonrasında idare tarafından gönderilen bilgi ve belgelerden yatak ve yastık sorununun çözüldüğü anlaşılmıştır.
42. Mahpuslar, Kurumun terzihanesinden dilekçe vererek faydalanabilmektedir. Talep edilen işlemler karşılığında ödenecek bedelin piyasa fiyatlarına göre makul olduğu değerlendirilmiştir.
43. Koğuşların bahçe kapıları hava aydınlandıktan 30 ila 40 dakika sonra açılmakta, hava kararmadan 40 dakika önce de kapatılmaktadır. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde de 08:00-20:00 saatleri arasında havalandırmadan düzenli olarak yararlandıkları ve bu hususta herhangi bir problem yaşanmadığı bilgisi edinilmiştir.
44. Kurumda ayda bir defa böcek (haşere) ilaçlamasının yapıldığı belirtilmiş olup, ilaçlamaya ilişkin evraklar Heyetimize iletilmiştir. İlgili belgelerin incelenmesinden düzenli olarak insan sağlığına ve çevre koşullarına uygun ilaçlamanın yapıldığı anlaşılmıştır.

3.3. BESLENME- KANTİN

45. Kurumdaki yemekler, aşçı ve iş yurdu bünyesinde mutfakta çalışan mahpuslar tarafından, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen günlük iâşe bedeli göz önünde bulundurularak hazırlanmakta ve personel ile mahpuslara dağıtımı yapılmaktadır. Mahpuslara üç öğün (sabah, öğle ve akşam) yemek verilmektedir. Ayrıca Açık Ceza İnfaz Kurumu bünyesindeki fırında haftanın bir günü pide yapılmakta olup, personel ve mahpuslara dağıtılmaktadır.
46. Yemeklerin çeşitliliği ve miktarı aşçı, ambar görevlisi ve idari personelce iâşe ve besin değerleri göz önüne alınarak belirlenmektedir. Bununla birlikte, hastalığı veya gebeliği bulunan mahpuslara ve çocuk mahpuslara iâşe artırımını uygulanmakta ve buna uygun yemek menüleri hazırlanmaktadır. Fakat yemek listelerinin besin değerleri açısından uygun şekilde hazırlanması amacıyla Kurumda diyetisyen/gıda mühendisi eksikliği olduğu anlaşılmıştır.

47. Görüşme yapılan mahpuslar, kahvaltı ve akşam yemeklerinin çeşit ve miktarının yetersiz olduğunu; ayrıca öğlen ve akşam yemeklerinde genel olarak çorba, makarna, baklagiller ve pilav gibi yemeklerin tekrarlanarak çıkartıldığını; sebze, tavuk, et, balık gibi yemeklerin oldukça az olduğunu ifade etmişlerdir.
48. Kurumun haftalık yemek listeleri İdareden temin edilerek incelenmiş ve öğle-akşam yemeklerinin miktar ve çeşitlilik bakımından yeterli olduğu; fakat kahvaltı miktarının çeşit ve miktar açısından yeterli olmadığı; kahvaltı öğününde yumurta gibi protein içerikli gıdaların yeterli sıklıkta verilmediği tespit edilmiştir. Ziyaret tarihinde Heyetimizce Kurumda mahpuslara ve personele çıkan öğle yemeği yenilmiş olup, yemeklerin lezzet ve miktar açısından yeterli olduğu tespit edilmiştir.
49. Görüşülen Şeker (Diyabet) hastası bir mahpus, *“Diyabet hastalarına uygun olarak doyurucu miktarda ara öğün verilmediği, ara öğünlerin sıklığına ve miktarına dikkat edilmediği”* şikâyetinde bulunmuştur.
50. Kurum içinde hem mahpusların hem personelin faydalandığı kantin bulunmaktadır. Personel tarafından fiyat-ürün bilgisini içeren güncel listeler mahpuslara dağıtılmaktadır. Heyetimizce, Kurum kantini gezilmiş olup; ürünler ve çeşitliliği, fiyatları, son kullanma tarihleri incelenmiştir. Ürünlerin son kullanma tarihleri konusunda herhangi bir sıkıntının olmadığı gözlemlenmiştir. Görüşülen mahpuslar kantinden ürün temin etmede herhangi bir sıkıntı yaşamadıklarını belirterek bazı farklı ürünlerin de kantinde satışa sunulmasını talep etmişlerdir. Heyetimiz, mahpusların bu taleplerini İdareye iletmış ve İdareden belirtilen ürünlerin temin edilerek kantinde satışa sunulacağı şeklinde olumlu dönüş almıştır.
51. Ayrıca kantine haftada bir gün meyve ve sebze getirilerek satışa sunulduğu İdare tarafından belirtilmiştir. Görüşülen mahpuslar kantinden meyve ve sebze temin edebildiklerini belirtmiş; fakat meyve ve sebze çeşitliliğinin artırılması talebini Heyetimize iletmışlerdir.
52. İlâveten mahpuslar, simit ve poğaçaya gibi ürünlerin satışının sadece Kurum personeline yapıldığını, kendilerinin bu imkândan yararlanamadığını belirtmişlerdir. İdare, ziyaret tarihinden sonra mahpuslara simit satışlarının başlatıldığını belirterek satışlara ilişkin kantin istem fişi ve fatura örneklerini Kurumumuza sunmuştur.

3.4. SAĞLIK

53. Sağlık servisinde tam zamanlı hizmet veren doktor, hemşire ve diş hekimi bulunmamaktadır. Sağlık Bakanlığı tarafından görevlendirilen 2 aile hekimi haftanın 2 günü-yarım gün, 1 diş hekimi de haftanın 2 günü- tam gün şeklinde hizmet vermektedir. Revirde bulunan dört sağlık

memurunun üçü dönüşümlü olarak hafta içi 08:00-17:00 saatleri arasında, biri tam zamanlı olarak Kurumda çalışmaktadır. Ayrıca sağlık servisinde 2 infaz ve koruma memuru da görev yapmaktadır.

- 54.** Sağlık servisinde doktor odası ile dış hekimi odası yer almaktadır. Dış hekimi odasında gerekli malzemelerin ve eşyaların bulunduğu gözlemlenmiştir. Revirde ise 2 adet yatak bulunmakta olup, muayene masası mevcut değildir. Muayene masası olması gerekliliği idareye iletilmiş ve İdareden muayene masası temin edileceği şeklinde cevap alınmıştır.
- 55.** Sağlık servisi, ceza infaz kurumuna getirilen mahpusların ilk kabul muayenelerini yapmakta mevcut sağlık durumları ile herhangi bir kötü muameleye maruz kalıp kalmadıklarını kontrol ederek sağlık fişine mahpusun bilgilerini kaydetmekte ve mahpuslar hakkında rapor düzenlemektedir. Mahpusların bulaşıcı bir hastalığının olup olmadığı kontrol edilerek bulaşıcı hastalığı olduğu tespit edilenlerin Kurum doktorunun kontrolünde devlet veya üniversite hastanelerine sevk işlemleri yapılmaktadır.
- 56.** Kurum reviri, acil durumlar dışında mahpuslara 09:30- 17:00 arasında hizmet vermektedir.
- 57.** Mahpusların, talepleri üzerine çalışma saatlerinde revire çıkarılarak muayene ve ilk tedavileri yapılmakta, ayrıca acil durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağrılmakta ve gelen ambulansla mahpusun ayakta veya gerekiyorsa tam teşekküllü devlet hastanesine sevk edilmek suretiyle hastanede tedavisi yapılmaktadır. Ayrıca ileri tetkik ve tedavi için dış hastanelere sevki gereken mahpusların işlemleri de gecikmeksizin yapılmaktadır.
- 58.** Kurumda, 1 Ocak 2022 tarihinden ziyaret tarihine kadar 1574 normal muayene ve 300 dış muayenesi yapılmıştır.
- 59.** Revirde gerekli sağlık araçlarının bulunduğu, sağlık dosyalarının fiziki olarak ayrı bir şekilde tutulduğu ve dolaplarda muhafaza edildiği gözlemlenmiştir. Heyetimizce revirde yer alan bazı sağlık araçlarının çalışıp çalışmadığı ve ilaçların son kullanma tarihleri kontrol edilmiştir. Son kullanma tarihi geçen bir ilaç tespit edilmiş ve görevli sağlık memurları konu hakkında bilgilendirilerek ilaç imha edilmiştir.
- 60.** Revirin 1. Basamak Sağlık Hizmetleri⁵ için yeterli olduğu gözlemlenmiştir. Mahpuslar da sağlık hizmetlerine erişimde herhangi bir sorun yaşamadıklarını, hastane sevklerinin düzenli olarak yapıldığını, ihtiyaç duyduklarında doktor ve dış hekimine ulaştıklarını belirtmişlerdir.

⁵ Birinci basamak sağlık hizmeti, sağlığın teşviki, koruyucu sağlık hizmetleri ile teşhis, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin bir arada verildiği, bireylerin hizmete kolayca ulaşabildikleri, düşük maliyetle etkin ve yaygın sağlık hizmeti sunumudur.

61. Revirde reçete edilen ilaçlar dışarıdan temin edilerek mahpuslara ulaştırılmaktadır. Mahpusların ilaçlarının reçete ve doz takibi CETAS (Cezaevleri İlaç Takip Sistemi)⁶ üzerinden takip edilmekte olup, her vardiyada görevlendirilen bir infaz ve koruma memuru, mahpuslara ilaçların dağıtılmasından sorumludur. Kurumda 20 psikiyatrik hasta-mahpus bulunduğu ve ilaçlarının temin edilerek düzenli şekilde bu mahpuslara verildiği belirtilmiştir.
62. Kurumda, bulaşıcı hastalıkları önlemek amacıyla hijyen ve genel temizlik sağlanmakta, mahpuslara portör muayenesi⁷ uygulanmakta, herhangi bir bulaşıcı hastalık durumuna yönelik karantina koşulları bulunmakta, mahpuslara hem revir personeli hem de Kurum dışından gelen uzmanlar tarafından genel sağlık ve hijyen konusunda seminerler verilmektedir.
63. Kronik hastalığı bulunan hasta-mahpusların, mahpus kabulünden itibaren takibi sağlanmakta, revirdeki sağlık görevlileri tarafından sağlık kontrolleri ve ilaç takipleri düzenli şekilde yapılmakta, acil bir durumda ivedilikle tam teşekküllü devlet veya üniversite hastanelerine sevk işlemleri yapılmaktadır.
64. Ziyaret tarihinde Kurumda açlık grevi ve ölüm orucunda olan mahpus bulunmamaktadır.
65. Kurumda yaşlı ve ağır hasta olduğu değerlendirilen bir mahpusla yapılan görüşmede hasta mahpusun, Kolektomi (kolon kanseri), sol böbreğinde kist, hipertansiyon, kalp yetmezliği hastalıkları ve vücudunda uç ostoma (bağırsağın çalışan bölümünün karın üzerinden cilt yüzeyine getirildiği torba) olduğu bilgileri edinilmiştir. İdare, mahpusun hapis cezasının ertelenmesi ve rehabilitasyon tipi bir ceza infaz kurumuna sevki için yapılan işlemlerin devam ettiğini belirterek sürece ilişkin belgeleri Heyetimize sunmuştur.⁸ Bingöl Devlet Hastanesinin

⁶ CETAS, Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü ile birlikte çalışılmış, Türk Eczacıları Birliği öz kaynakları ile geliştirilen, teknik ve bilgi güncellemeleri Türk Eczacıları Birliği tarafından sağlanan Cezaevleri İlaç Takip Sistemidir. Türkiye içinde tutuklu ve hükümlülerin tüm ilaç temin süreçlerini düzenleyen uygulamadır.

⁷ Portör testi, bir kişinin herhangi bir virüsü veya bakteriyi taşıyıp taşımadığını belirlemeye yardımcı olan testlerden biridir. Bu test özellikle gıda sektörü ve kreş çalışanları gibi insan etkileşimi yüksek alanlarda daha fazla yapılmaktadır.

⁸ Heyetimize iletilen belgelerden 24.02.2022 tarihli Sağlık Bakanlığı Bingöl Devlet Hastanesi'nin Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporu'nda; hastanın mevcut tanıları ile ceza ertelenmesine ihtiyaç duyulmadığı, onkoloji takibi olmayan hastaya gerekirse onkoloji görüşlerinin de önerildiği bilgileri yer almaktadır. Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporu uyarınca Bingöl Cumhuriyet Başsavcılığı, hükümlünün hastalık nedeniyle infaz erteleme talebi hakkında 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 16'ncı maddesindeki şartları taşımadığı gerekçesi ile red kararı vermiştir.

10.05.2022 tarih ve 6880 sayılı yazı ile Kurum İdaresi, "Hastanın 18 yıl önce kolektomi ve onkoloji hastası olduğunu ifade ederek, kişinin ameliyat ve patoloji raporlarının temini halinde hakkında tekrar değerlendirme yapılacağını" belirten 31.02.2022 tarihli sağlık kurulu kararına istinaden hastanın Kolektomi ve tedavisi ile ilgili Diyarbakır Dicle Üniversitesi Hastanesi tarafından gönderilen bazı bilgi ve belgelerin Savcılık aracılığıyla Bingöl Devlet Hastanesine gönderilmesini ve hastalık nedeniyle infazın ertelenmesi talebinin sağlık kurulu tarafından tekrar değerlendirilerek karar sonucunun ivedi olarak gönderilmesini talep etmiştir.

Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16'ncı maddesinde düzenlenmiştir. "(1) Akıl hastalığına tutulan hükümlünün cezasının infazı geriye bırakılır ve hükümlü, iyileşinceye kadar Türk Ceza Kanununun 57'nci maddesinde belirtilen sağlık kurumunda koruma ve tedavi altına alınır. Sağlık kurumunda geçen süreler cezaevinde geçmiş sayılır. (2) Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda

hastanın durumuna ilişkin ek belgeleri ivedi bir şekilde inceleyerek hakkında yeniden rapor düzenlemesi hususunu değerlendirmesi ve sonucu Ceza İnfaz Kurumuna iletmesi hastanın sağlığının ve yaşamının tehlikeye düşmemesi açısından önem arz etmektedir.

3.4.1. COVID-19 Pandemisine Yönelik Alınan Tedbirler

- 66.** Mahpuslar ve Kurum personelinin farkındalığını artırmak için Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü (CTE) tarafından Kuruma gönderilen bilgilendirici afişlerin Kurumun görünür yerlerine asıldığı görülmüştür.
- 67.** Kurum vaizi ve eğitim servisi personeli tarafından mahpuslara temizliğin önemi konusunda bilgilendirmelerin yapıldığı belirtilmiştir.
- 68.** Pandemi süresince COVID-19 belirtilerinin olmadığına ilişkin sağlık raporu aldırılan mahpusların Kuruma kabul işlemleri yapılmıştır. Ayrıca risk grubunda bulunan kronik hasta ve yaşlı mahpuslar İl Sağlık Müdürlüğüne bildirilerek aşılarının yaptırılması sağlanmıştır.
- 69.** COVID-19 pandemisi döneminde PCR test sonucu pozitif çıkan mahpuslar Kurumda karantina koşullarına alınmış, Bingöl Toplum Sağlığı Merkezine bağlı uzman doktor tarafından ilaçları reçete edilerek tedavileri Kurumda tamamlanmıştır. Bu dönemde Kurumda COVID-19 tanısı ile hastaneye yatırılarak tedavi edilen, entübe olan ve hastalık nedeniyle vefat eden mahpus olmamıştır. Pozitif tanı konulan mahpusların tamamı hastalığı hafif geçirerek ve karantinada ilaç tedavisi uygulanmak suretiyle hastalığı atlattımlardır.

3.5. PSİKO-SOSYAL SERVİS HİZMETLERİ

- 70.** Psiko-sosyal servis, Kuruma kabul edilen mahpus ile azami üç gün içinde ilk görüşmesini gerçekleştirerek Kurumda yürütülen psiko-sosyal hizmetler hakkında bilgilendirme yapmaktadır. Bu görüşmede mahpustan kendisi ve ailesi ile ilgili bilgileri, varsa daha önce yaşadığı psikolojik rahatsızlıklar ve gördüğü tedaviler, herhangi bir madde bağımlılığı olup olmadığı gibi bilgiler alınarak hükümlü- tutuklu tanıma formuna kaydedilmektedir. Ayrıca kişinin kendisini nasıl değerlendirdiği, geçmişe ve geleceğe dair duygu, düşünce ve planları, suçuna ilişkin duygu ve düşünceleri ile Kuruma girişinden sonraki düşünce ve

bile hapis cezasının infazı, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa mahkûmun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır. (3) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen geri bırakma kararı, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca verilir. (6) (Ek: 24/1/2013-6411/3 md.) Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmun cezasının infazı üçüncü fıkroda belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabilir.”

değerlendirmeleri hakkında bilgiler de kaydedilmektedir ve kişinin genel durumu gözlemlenmektedir.

71. Görüşme sonucunda edinilen bilgiler ve gözlemler doğrultusunda psikolog, gerekli gördüğü mahpuslara tekrar görüşmek üzere randevu vermektedir. İkinci görüşmede ise mahpusun psiko-sosyal sorunlarının değerlendirilmesi ve giderilmesi amacıyla yönelik olarak mahpus ve aileleri ile psikoterapiler yapılmaktadır. Yapılacak diğer görüşmeler ise psikoloğun değerlendirmesi, doktor, sosyal hizmet uzmanı, Kurum Müdürü ve diğer personelin önerileri ve mahpusların istekleri doğrultusunda planlanmaktadır. Her mahpus için dosya açılmakta ve bu dosyalarda ‘‘hükümlü-tutuklu’’ tanıma formu ve yapılan görüşmelerin kayıtları muhafaza edilmektedir.
72. Psiko-sosyal serviste, Adalet Bakanlığı ve UNICEF (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu) tarafından yürütülen Etkin Hükümlülük Projesi kapsamında geliştirilen ARDEF (Araştırma Değerlendirme Formu)⁹ ve intihar risk programı uygulamaları kullanılmaktadır.
73. Serviste bir psikolog ve bir sosyal çalışmacı görev yapmaktadır. UYAP verilerine göre 1 Ocak 2022 tarihinden ziyaret tarihine kadar olan süre zarfında 723 mahpus, Kurum psiko-sosyal servis hizmetinden faydalanmıştır.
74. Mahpuslar istedikleri zaman psikolog ile görüşme yapabilme imkânının kendilerine sağlandığını ve bu konuda herhangi bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Fakat psikolog ile bireysel görüşmeleri sırasında infaz ve koruma memurlarının da yanlarında bulunduğu ve mahremiyete dikkat edilmediğinden yakınmışlardır. Kurumda görevli psikolog tarafından da ilgili husus doğrulanarak güvenlik gerekçesiyle bu yöntemin tercih edildiği ifade edilmiştir. İnfaz ve koruma memurlarının görüşme esnasında psikolog ve mahpusun yanında bulunmasına ilişkin mevcut uygulamanın sadece tehlike arz eden mahpuslar ile görüşme yapılması sırasında sürdürülmesinin uygun olacağı yahut olası bir tehlike halini bertaraf etmek üzere psikoloğun masasının kapı önüne alınması gibi alternatif önlemlerin hayata geçirilebileceği kanaati hâsıl olmuştur.
75. Kurum psikoloğu, grup çalışmasına ilişkin eğitim almadığını ve uygun bir oda bulunmadığı için grup görüşmesi gerçekleştirmediğini, özellikle çocuklar başta olmak üzere kırılgan gruplarla iletişim konusunda eksiklik yaşadığını belirterek YARDM (Yapılandırılmış Ruhsal

⁹ Hükümlü ve tutuklulara, ceza infaz kurumlarına kabul aşamasında psikolog ve sosyal çalışmacılar tarafından bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS) kapsamında Araştırma Değerlendirme Formu (ARDEF) doldurulmaktadır.

Değerlendirme ve Bireysel Müdahale Programı), ARDIÇ Programı¹⁰ ve DEPAR (Değerlendirme, Profil Araçları ve Rehabilitasyon Programlarının Geliştirilmesi Projesi) eğitimlerinden yararlanmak istediğini belirtmiştir.

3.6. EĞİTSEL, SOSYAL, KÜLTÜREL, MESLEKİ VE SPORTİF FAALİYETLER

76. Kurum kütüphanesinde 17 türden oluşan 3842 kitap bulunmaktadır. Mahpusların kütüphaneden temin edebileceği dini kitaplarda ve eğitim amaçlı kitaplarda herhangi bir sayı sınırlaması bulunmamaktadır. Diğer türdeki kitaplar bakımından ise mahpusların Merkez kütüphanesinden 3 kitap, Adalet Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında yapılan protokol uyarınca İl Halk Kütüphanesi'nden 2 kitap olmak üzere toplam 5 kitap bulundurma hakları vardır. Kurumda her hafta Çarşamba günleri kitap dağıtımı gerçekleştirilmektedir. Ayrıca kütüphanede beş farklı dilde Kuran-ı Kerim bulunduğu görülmüştür.
77. UYAP'tan alınan 2022 yılı verilerine göre eğitim ve öğretim faaliyetlerine katılan hükümlü sayısı 2539, tutuklu sayısı 599 olmakla birlikte toplam 3138 mahpus bu faaliyetlerden yararlanmıştır.
78. Kurumda eğitim ve öğretim faaliyetleri kapsamında öğrenimine devam eden toplam 61 mahpus bulunmakta olup, mahpuslara ilişkin sayısal bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir;

Tablo 2: Öğrenimine Devam Eden Mahpus Sayısı

ÖĞRENİM	MAHPUS SAYISI
Açık Öğretim Ortaokul	4
Açık Öğretim Lise	52
Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi	3
Erzurum Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi	2
TOPLAM	61

79. Kurumda işyurdu olarak fırın, terzihane, berber ve kantin bulunmaktadır. Kurumun işyurtları bünyesinde 26 mahpus çalıştırılmaktadır. Çalışmaya başlamadan önce bu mahpuslara portör muayenesi yapılmaktadır.

¹⁰ Ceza infaz kurumlarında bulunan çocukların topluma kazandırılması için çalışan personelin psiko-sosyal ve yönetim becerilerinin güçlendirilmesi amacıyla geliştirilen bir hizmet içi eğitim programıdır. Ardıç Programı, 2 alt program ve 10 eğitim modülü ve eklerinden oluşmaktadır

- 80.** Kurumda gerçekleştirilen sosyal ve sportif faaliyetler arasında masa tenisi, voleybol, dart, dama, saz-bağlama ve mantar üretme kursu bulunmaktadır. Görüşülen mahpuslardan da Kurumda saz-bağlama kursunun devam ettiği ve hâlihazırda bu kurstan faydalananların olduğu bilgisi alınmıştır. Bu kapsamda saz- bağlama kursundan toplam 33 mahpus faydalanmıştır.
- 81.** Heyetimizce gezilen açık görüş alanının ayda bir hafta mahpusların açık görüşünü gerçekleştirmesi için; bunun dışındaki zamanlarda da eğitsel, sosyal, kültürel, mesleki ve sportif faaliyetlerin gerçekleştirilmesi amacıyla kullanıldığı bilgisi edinilmiştir. İdare, Kurumdaki mevcut yer sıkıntısından dolayı açık görüşler için ayrılan bu alanın iki amaç için de ortak olarak kullanıldığını ve ayda bir gün de sosyal faaliyetlerin burada yapıldığını ifade etmiştir. Ayrıca bu alanda masa tenisi, duvarda asılı dart tahtası ve sinema alanının bulunduğu görülmüştür.
- 82.** Kurumda masa tenisi turnuvası düzenlendiği ve turnuva sonucunda dereceye giren mahpuslara açık görüş ve kitap ödülü verildiği, bununla birlikte Kurumda kütüphane haftası etkinliği kapsamında ‘‘Aile Temalı Edebi Türler (Şiir, mektup, deneme, öykü)’’ yarışması düzenlendiği ve dereceye girenlere Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik’in 26’ncı maddesi uyarınca para ödülü verildiği bilgisi edinilmiştir.
- 83.** Görüşülen mahpuslar; Kurumdaki sosyal, kültürel, mesleki ve sportif faaliyetlerin yetersiz olduğunu belirterek fiziksel ve ruhsal gelişimleri açısından önemli olan futbol, basketbol gibi sportif faaliyetlerin gerçekleştirilmesini ve buna yönelik yer tesis edilmesini talep etmişlerdir. Heyetimizce de Kurumda anılan faaliyetlerin yeterince düzenlenemediği ve sportif faaliyetler başta olmak üzere bu tür faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için alan eksikliğinin olduğu ve yeterli sayıda spor malzemesinin olmadığı anlaşılmıştır.
- 84.** Bingöl Üniversitesinden farklı konularda konferanslar verilmesinin talep edildiği, Şubat 2022’den itibaren aylık olarak Kurumda farklı konularda konferansların verilmeye başlandığı bilgisi alınmıştır. Bingöl Üniversitesinin 01.03.2022 tarih ve 51984 sayılı yazısında aylık olarak verilecek konferans konuları ayrıntılı olarak yer almaktadır.
- 85.** Kurum öğretmeni tarafından, okuma- yazma kursu ve kaneviçe kursunun açılacağı; kaneviçe kursu için Bingöl İl Milli Eğitim Müdürlüğü Halk Eğitim Merkezinden usta öğretici talep edildiği ve 7 Haziran 2022’de bu kursun başlamasının planlandığı ve İngilizce A1 kursu için de eğitici talebinde bulunulduğu ifade edilmiştir.
- 86.** Kurumda bilgisayar odası bulunmakta olup, uzaktan eğitim öğrencisi olan ve açık öğretim kurumları sınavlarına giren mahpusların bilgisayardan faydalanabildiği, internete bağlı olan ve olmayan şeklinde iki tür bilgisayarın mevcut olduğu, UYAP sistemi ile entegre olan 6 adet

bilgisayar ile internet bağlantısı bulunmayan 5 adet bilgisayar olduğu, dosyasını incelemek isteyen mahpuslara internete bağlı olmayan bilgisayarlarda bu imkânın sağlandığı bilgisi edinilmiştir. Heyetimizce bu tarz bir imkânın mahpuslara sağlanmasının olumlu olduğu değerlendirilmiştir.

87. Manevi rehberlik biriminde Bingöl İl Müftülüğü tarafından görevlendirilen bir erkek vaiz bulunmaktadır. Kadın mahpuslar için ise haftada bir gün kadın vaiz görevlendirme ile gelmektedir. Manevi rehberlik birimi tarafından Kuran-ı Kerim kursu, hafızlık eğitimi ve fıkıh dersleri verilmekte ve Kurum vaizi tarafından koğuşlar ziyaret edilerek mahpuslarla sohbetler gerçekleştirilmektedir. Ayrıca tahliye edilen bir mahpusun Kurumda tutulduğu sırada kurs alarak hafız olduğu bilgisi edinilmiş olup, söz konusu durum iyi uygulama örneği olarak değerlendirilmiştir.
88. Mahpusların iyi hal değerlendirmelerinde seminer faaliyetlerine katılım sayısının da değerlendirme kriterleri arasında yer aldığı; fakat UYAP sistemindeki bilişimsel bir hatadan dolayı bu faaliyetlere katılan mahpuslara puan verilemediği belirtilmiştir. Seminerlere katılım sağlayan mahpusların iyi hal değerlendirme kriterleri arasında belirlenmesine rağmen bilişimsel bir hatadan dolayı puan alamaması mahpusların mağduriyet yaşamasına sebep olmaktadır. Bilişimsel hatanın düzeltilmesi, olası mağduriyetlerin önüne geçmek için önem arz etmektedir. İdare, ziyaret tarihinden sonra bu konuda mağduriyet yaşayan mahpuslar hakkında Bakanlığa düzeltme talebinde bulunduğunu belirterek konuya ilişkin belgeleri Kurumumuza iletmiştir.
89. İyi hal değerlendirme sisteminde mahpusların gerekli puanı alabilmeleri için 6 ayda en az 5 faaliyete katılmaları gerektiği; ancak kurumda yeterli faaliyet çeşitliliğinin sağlanamadığı, özellikle açık görüş alanı ile sosyal faaliyetlerin gerçekleştirildiği alanın ortak olması sebebiyle açık görüşün yapıldığı hafta hiçbir faaliyetin yapılamadığı ve sadece derslikte yapılan kursların devam edebildiği belirtilmiş olup, bu konuda mağduriyet yaşandığı dile getirilmiştir.
90. Kurumda yalnızca Türkçe ve İngilizce dillerinde mahkûm bilgilendirme formu bulunmaktadır.

3.7. ŞİKÂYET PROSEDÜRLERİ

91. Son 1 yıl içerisinde Kuruma işkence ve kötü muamele iddiasıyla başvuran mahpus bulunmadığı ve mahpus kabülünde aramalarla ilgili herhangi bir şikâyet iletilmediği

anlaşılmış olup, mahpuslarla yapılan görüşmelerde de arama işlemleri hakkında bir Őikâyete rastlanılmamıştır.

92. İdare tarafından, Kurumda son bir yıl içerisinde mahpuslara verilen disiplin cezaları Őu Őekildedir;

Tablo 3: Mahpuslara Verilen Disiplin Cezaları

Kınama	143
Bazı Etkinliklerden Alıkoyma	80
Ücret Karşılığı alıştırılan İşten Alıkoyma	23
Haberleşme Kısıtlaması	28
Ziyaretçi Kısıtlaması	115
Hücreye Koyma (1-10 gün)	189
Hücreye Koyma (10-20 gün)	95

93. Mahpuslar, acil durumlar dışında her gün 08:00-08:30 saatleri arasında yapılan sabah sayımında Kurum en üst amirinin görevlendirdiği personele talep ve Őikâyetlerini dilekçe ile bildirmektedir. Talep ve Şikâyetler, ilgisi ve konusuna göre kurum idaresine, yargı mercilerine veya diğer yetkili makamlara iletilerek dilekçe sonucu hakkında mahpuslar geciktirilmeksizin bilgilendirilmektedir. Dilekçeler *revire çıkma, kitap temini, kurum yetkilileri ile görüşme, mektup-faks işlemleri, infaz dosyaları hakkında bilgilendirilme* konuları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Mahpuslar da dilekçelerinin muhatap Kurumlara ulaşması konusunda herhangi bir sıkıntı yaşamadıklarını belirtmişlerdir.
94. Kurumda hakkında Őikâyette bulunulan, idari veya adli işlem yürütölen toplam 87 personel bulunmaktadır. Bunların 14 tanesi hem adli hem idari, 71 tanesi ise sadece idari soruşturmadır. Soruşturmalar sonucunda 7 uyarma cezası, 2 kınama cezası verilmiş olup, 76'sı için disiplin cezası verilmesine yer olmadığı kararı alınmıştır. Ayrıca 1 adli ve idari soruşturma, 1 idari soruşturma da devam etmektedir.

3.8. DIş DÜNYA İLE ETKİLEŞİM

95. Kurumda merkezi yayın sistemi üzerinden 22 kanal yayınlanmaktadır. Görüşölen mahpuslar, müzik kanallarının ve genel olarak yayınlanan kanal sayısının yeterli olmadığını belirtmişlerdir. İdare, 19/10/2020 tarih ve 2020/1156 sayılı İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile merkezi yayın sistemi üzerinden yayınlanan kanalların mahpuslara yapılan anket ile

belirlendiğini ifade etmiştir. Heyetimizden gelen talep üzerine İdare, kanalların merkezi yayın sistemi üzerinden izletilmesi nedeniyle kanal sayısında değişiklik yapılamayacağını; fakat yeniden bir anket çalışması yapılarak mahpusların isteğine göre kanal türlerinin tekrar düzenlenebileceğini belirtmiştir. Ayrıca Kurumda ücretli spor yayını yapan özel bir kanal bulunmakta olup, mahpusların bu imkândan yararlandığı anlaşılmış; ilgili durum Heyetimizce de olumlu değerlendirilmiştir. Ziyaret tarihinden sonra, İdare mahpusların yoğun bir şekilde talep ettikleri yerel bir kanalın karasal yayına düşmesinin beklenildiğini ve bu doğrultuda anket çalışması yapılarak kanal türlerinin yeniden belirleneceğini belirtmiştir.

96. Her ayın ikinci haftası (ayda 1 defa) yapılan açık görüşlerden mahpuslar 50 dakika süreyle faydalanabilmektedir. Kapalı görüşler ise her ayın birinci, üçüncü ve dördüncü haftaları (ayda 3 defa) 50 dakika süreyle yapılmaktadır. Ayrıca mahpuslar, İdarenin belirlediği program çerçevesinde (haftada bir defa) 10 dakika süreyle telefon görüşmesi yapabilmektedir.
97. Mahpuslar, kapalı ve açık görüşler ile telefonla görüşme hakkına ek olarak görüntülü görüşme imkânının da kendilerine sağlanmasını talep etmişlerdir. İdare, görüntülü görüşme imkânının kurulması için gerekli çalışmaların başlatıldığını belirterek Türk Telekom A.Ş.'nin gerekli alt yapıyı kuracağını ifade etmiştir.
98. Kurumda iki adet aile görüş odası bulunmakta olup, COVID-19 pandemi tedbirleri uyarınca söz konusu odalar kullanılmamaktadır. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne gönderilen yazıda, 1 Temmuz 2022 tarihi itibarıyla aile ve eş görüşlerinin tekrar kullanılabilmesi bildirilmiştir. Bu çerçevede İdare, görüşmelere uygun hazırlıkların yapılarak İdare ve Gözlem Kurulunca uygun görülen mahpuslar için söz konusu odaların kullanıma hazır hale getirildiğini ifade etmiştir.

4. TAVSİYELER

4.1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

99. Avukat görüş odalarında görüşme gizliliğini sağlayacak şekilde gerekli düzenlemeler yapılarak ses yalıtımının sağlanması,¹¹

¹¹ **BM Mahpusların Islahı için Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 61/1:** “Mahpuslara, seçtikleri bir avukat ya da hukuki yardım sağlayıcı ile ulusal hukuka uygun olarak gecikmeksizin, alan dinlemesi yapılmaksızın, sansüresiz ve tam bir gizlilik içinde görüşme, danışma ve konuşma için yeterli fırsat, zaman ve kolaylık sağlanır. Görüşmeler, hapisane personelinin görebileceği, ancak duyulmayacak bir ortamda olur.”

Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 23.4: “Mahpuslarla avukatları arasında hukukî konularda yapılan görüşmeler, yazışmalar ve diğer iletişimler gizli tutulmalıdır.”

Ceza Muhakemesi Kanunu, Madde 154/1: “Şüpheli veya sanık, vekâletname aranmaksızın müdafii ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duyamayacağı bir ortamda görüşebilir.”

100. Kapalı görüş alanının temizliğinin sağlanarak iki cam arasındaki görüş açısını engelleyen demir parmaklıkların kaldırılması ve görüşü sağlayan camekân alanının genişletilmesine yönelik tadilatın gerçekleştirilmesi,
101. Özellikle sayıca fazla mahpusun kaldığı büyük koğuşlara sıcak su verilme süresinin artırılması yönünde düzenleme yapılması ve Kurumun su tesisatından kaynaklanan problemlerinin çözüme kavuşturulması,
102. Müşahade odalarında bulunan tuvaletlerin temizliğinin sağlanması ve hijyenik açıdan uygun duruma getirilmesi,¹²
103. Yumuşak odada bulunan tuvalet taşının yumuşak malzeme ile kaplanması ve akabinde mevcut kameranın görüş açısının mahremiyeti sağlayacak ve odada bulunan tuvaleti kapsamayacak şekilde değiştirilmesi,
104. Yemek listelerinin besin değerleri açısından uygun şekilde hazırlanabilmesi amacıyla diyetisyen ve/veya gıda mühendisi kontrolünden geçirilmesi,
105. Hasta mahpusların muayenelerinin uygun koşullarda gerçekleştirilebilmesi için revire muayene masası temin edilmesi,
106. Kurum psikoloğunun mahpuslarla gerçekleştirdiği bireysel görüşmelerde infaz ve koruma memurunun görüşme odasında hazır bulunmasının mahpuslar üzerinde etkili sonuç ve tedavinin sağlanmasını zorlaştırabileceği değerlendirildiğinden mevcut uygulamanın sadece tehlike arz eden mahpuslar ile görüşme yapılırken sürdürülmesi yahut tehlike halini bertaraf etmek üzere psikoloğun masasının kapı önüne alınması gibi alternatif güvenlik önlemlerinin uygulamaya konulması,
107. Kurum imkânları ölçüsünde psikoloğun mahpuslarla grup görüşmelerini gerçekleştirebileceği ayrı bir grup çalışma odasının hazırlanması ve Kurum psikoloğunun YARDM, ARDIÇ Programı ve DEPAR eğitimlerini almasının sağlanması,
108. Mahpusların ıslahı ve rehabilitasyonu açısından eğitsel, sosyal, kültürel, mesleki ve sportif faaliyet sayısının artırılması ve buna yönelik olarak yeni kursların açılması,¹³

¹² **Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 19.1:** “Cezaevlerinin bütün bölümleri her zaman gerekli şekilde bakımlı ve temiz tutulmalıdır.”

¹³ **BM Mahpusların Islahı için Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 105:** “Mahpusların zihinsel ve bedensel yararı için bütün hapisanelerde boş zaman değerlendirme ve kültürel etkinlikler düzenlenir”. **CPT Standartları 47’nci paragraf:** *Tatminkâr bir faaliyet programı (çalışma, eğitim, spor, vs.), mahkûmların iyiliği açısından çok önemlidir. Bu durum ister hüküm giymiş, ister mahkemeye çıkmayı bekleyen kişilerin bulunduğu bütün kurumlar için geçerlidir. CPT, birçok tutukevindeki faaliyetlerin çok kısıtlı olduğunu gözlemlemiştir. Özellikle mahkûmların sık sık değiştiği bu tür kurumlarda düzenli faaliyetlerin düzenlenmesi kolay bir mesele değildir. Açıkçası, hüküm giymiş mahkûmların bulunduğu kurumlarda hedeflenen türden bireye yönelik programların geliştirilmesi söz konusu olamaz.*

109. Kurum imkânları ölçüsünde sportif faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için spor salonu veya futbol sahası gibi uygun alanların oluşturulması ve gerçekleştirilecek faaliyetlerde kullanılmak üzere gerekli spor malzemelerinin temin edilmesi, ¹⁴
110. Kurumda Suriye ve Afgan uyruklu yabancı mahpusların da bulunduğu göz önüne alındığında Arapça ve Peştuca gibi farklı dillerde mahkûm bilgilendirme formlarının hazırlanarak bu mahpuslara dağıtılması, ¹⁵
111. Mahpusların yoğun bir şekilde talep ettikleri yerel kanalın karasal yayına düşmesinin akabinde yayınlanan kanallara ilişkin yeniden anket çalışması yapılarak sonucuna göre kanal türlerinin tekrar düzenlenmesi,
112. Görüntülü görüşme alt yapısının kurulması işlemlerinin hızlandırılarak Kurum bünyesinde görüntülü görüşme uygulamasının faaliyete geçirilmesi, ¹⁶

4.2. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

113. Mahpusların sağlıklı ve doyurucu şekilde beslenebilmesi için iâşe bedelinin arttırılması hususunun değerlendirilmesi, ¹⁷
114. İyi hal değerlendirme kriterleri arasında belirlenmesine rağmen seminer faaliyetlerine katılan mahpuslara UYAP sistemindeki bilişimsel bir hatadan dolayı puan verilememesinin

¹⁴ **BM Mahpusların Islahı için Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 23/2:** “Genç mahpuslar ve fizik durumu itibariyle uygun olan diğer mahpuslara, beden eğitimi süreleri içinde bedenlerini çalıştırma ve boş zamanlarını değerlendirme eğitimi verilir. Bunun için kendilerine yer, tesis ve malzeme sağlanır.”

Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 27.3: “Mahpusların bedensel sağlıklarını geliştirmek ve uygun egzersizler ile boş zaman etkinliklerine imkân sağlamak amacıyla doğru bir biçimde organize edilen faaliyetler, cezaevi rejiminin ayrılmaz bir parçasını oluşturmalıdır.”

Kural 27.6: “Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarını kapsayan eğlendirici fırsatlar yaratılmalıdır ve mümkün olabildiğince mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir.”

¹⁵ **Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 30.1:** “Kuruma kabulde ve daha sonra gereken sıklıkta, tüm mahpuslar anlayacakları bir dilde cezaevi disiplinini sağlayan düzenlemeler ile cezaevindeki hakları ve yükümlülükleri hakkında yazılı ve sözlü olarak bilgilendirilmelidir.”

¹⁶ **BM Mahpusların Islahı için Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 58/1:** “Mahpusların, aileleri ve arkadaşları ile gerekli denetim altında, düzenli aralıklarla aşağıdaki şekilde iletişim kurmalarına izin verilir: (a) Karşılıklı yazışarak, **mümkün olduğu durumlarda telekomünikasyon, elektronik, dijital ve diğer araçları kullanarak** ve (b) Ziyaret kabul etmesiyle”

¹⁷ **BM Mahpusların Islahı için Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 22/1:** “Kurum idaresi tarafından, her mahpusa sağlıklı ve güçlü olmaları için besin değeri yeterli, iyi hazırlanmış ve uygun saatlerde sunulan yemekler verilir.”

Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 22.1: “Mahpuslara, yaşlarını, sağlıklarını, fizikî koşullarını, dinlerini, kültürlerini ve çalıştıkları işin özelliğini gözetken besleyici gıdalar temin edilmelidir.”

mağduriyete sebep olduğu değerlendirildiğinden söz konusu hatanın düzeltilerek bu faaliyetlere katılan mahpusların puan alabilmelerine imkân sağlanması,

4.3. Bingöl Devlet Hastanesine Yönelik Tavsiyeler

115. Hasta-mahpus ... 'nın yaşamının ve sağlığının tehlikeye düşmemesi için ceza infaz kurumunun kişinin sağlık durumuna ilişkin gönderdiği ek belgelerin ivedi bir şekilde incelenmesi, mahpus hakkında yeniden Durum Bildirir Sağlık Raporu düzenlenmesi ve sonucun en kısa süre içerisinde Bingöl M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna bildirilmesi,

hususları tavsiye edilmektedir.